

După 60 de ani Pe urmele vasului „Exodus”

Sub denumirea „Misiunea Exodus 2007”, între 31 octombrie - 5 noiembrie a.c., Comunitatea evreiască din Franța a organizat o acțiune cu caracter internațional în cadrul căreia, reprezentanți ai comunităților evreiești din mai multe țări europene (Franța, Italia, Ungaria și România) au participat la refacerea traseului urmat de vasul Exodus în 1947, o încercare dramatică și temerară de a duce în Palestina de-atunci 4.500 de emigranți evrei ilegali, supraviețuitori ai Holocaustului, luați din taberele de refugiați din Europa. F.C.E.R. a fost reprezentată de o delegație compusă din vicepreședintele ing. Paul Schwartz, dr. ing. José Blum, șeful sectorului Cultură, Artă, Știință, și ec. Silvan Horn, șeful de Cabinet al Președintelui. Ei ne-au relatat pe scurt câteva momente importante ale acestui eveniment de excepție.

Participanții s-au întâlnit pe aeroportul din Larnaca, Cipru, și s-au imbarcat pe vasul „Royal Iris” cu destinația Haifa. În prima seară petrecută pe vas, au avut prilejul să stea de vorbă cu câțiva dintre foștii „eroi” ai „Misiunii Exodus” care și-au depănat amintirile.

Refăcând cele întâmplate cu 60 de ani în urmă, la Haifa vasul a fost întâmpinat de vedete ale marinei militare și de nave cu tunuri de apă. Participanții au fost primiți de Zeev Bielski, președintele Agenției Evreiești, Yona Yahav, primarul Haifei, și de Pierre Besnainou, președintele organizațiilor franceze evreiești FSJU și l'AUJF.

Prima oprire „pe uscat” a fost lagărul de la Atlit, unde se află Memorialul imigrației clandestine. Aici s-a desfășurat și o ceremonie comemorativă în prezența lui Shlomo Hillel, președintele Knesset-ului. După multe alte activități (participarea la un Bar Mițva al unor adolescenți etiopieni, o vizită la Zidul Plângerii, la un Muzeu al Shoah-ului, organizat într-un kibut), întorși pe vasul „Royal Iris”, delegații au avut o întâlnire cu generalul Ram Rotenberg, șeful bazei militare maritime Haifa, ai cărui părinți provin din România și care și-a exprimat bucuria de a reîntâlni români și a vorbi românește.

În programul foarte bogat au figurat și întâlniri cu viceamiralul Moka Limon, responsabilul operațiunii „vedetele din Cherbourg” (preluarea ultimelor vedete militare comandate în Franța, blocate din ordinul președintelui țării), cu Yossi Harel, comandantul din 1947 al vasului „Exodus”, care a prezentat crâmpoșele ale epopeii, cu Noah Klinger, imigrant ilegal de pe „Exodus”, supraviețuitor al lagărelor morții. După dineul de gală, în prezența domnului Pierre Besnainou, a lui Richard Prasquier, președintele Federației Comunităților Evreiești din Franța, și a altor personalități, participanții au avut bucuria de a putea sta de vorbă cu președintele Israelului, Shimon Peres, care a purtat un dialog deschis cu cei prezenți.

Delegații au luat parte, de asemenea, la un ceremonial la Memorialul Itzhac Rabin, în prezența fostului său șef de Cabinet, Eilan Haber, au vizitat Agenția Evreiască „Keren Hayessod” și Centrul de integrare „Kfar Saba” al imigranților etiopieni, Institutul Weizman din Rehovot și au efectuat o scurtă vizită la Yaffo. „A fost o impresie copleșitoare să vizitezi urmele celor care au plecat în această călătorie dramatică, cu final necunoscut, să afli prin ce au trecut în acele barăci din lagărul de la Atlit, în care etuvele uriașe pentru haine și dușurile evocau, pe undeva, pentru imigranții ilegali, imaginile din lagărele pe care abia le-au părăsit. Interesant mi s-a părut și micul Muzeu al Shoah-ului organizat într-un kibut, iar întâlnirea cu președintele Israelului, Shimon Peres, mi-a permis să cunosc o personalitate deosebită - modestă, deschisă, apropiată de oameni -, lucru cel mai bine ilustrat prin faptul că a venit printre noi fără nici o gardă de corp”, ne-a declarat, ca o concluzie a acestei vizite, dr. ing. José Blum. (E.G.)

Ascultându-l pe profesorul neuropsihiatru dr. Jean Askenasy, într-una din „După-amiezele culturale R.E.”, intrate de-acum în tradiție, încercam sentimentul că fraza lui de început, „studentul sunt eu, nu dvs.”, nu era simplă formulă de politețe și nu venea din inteligența modestiei. Savantul israelian, născut în Bulgaria, educat în primii ani de școală, la Paris, format intelectual în România familiilor sociale dominante ale secolului trecut,

Prof. univ. dr. JEAN ASKENASY – în vizită la R.E.

și lua notițe cu conștiințiozitatea unui elev la cursuri. Și asta pentru că, în acest fel, focaliza multitudinea temelor discutate înspre cercetarea sinelui fiecăruia dintre noi. Maieutică socratică? Prelungire a practicării unei profesii foarte înrudite cu filosofia și artele? Poate - și una și alta. Dar, mai ales, strădanie de a gândi bine, obișnuită a reflecției critice, bucurie a descoperirii de mereu necunoscute teritorii din nesfârșitul univers al sufletului și creierului omenesc. Profesorul părea că ne lasă nouă libertatea de discuție, dar intervențiile sale indicau că, de fapt, conducătorul lor și examinatorul nostru era el. Vechi exercițiu deprins de la dascălii săi, savanții Oscar Sager, Vlad Voiculescu, Nicolae Cajal, Artur Kreindler, Melvin

Nopti pierdute în bătălii câștigate

Yahr? Foarte probabil. Însăși pasiunea pentru neuropsihiatrie, resimțită cu aceeași intensitate tinerească a discipolului, chiar dacă azi, profesorul Jean Askenasy este un nume de referință în lumea medicală internațională, se reclamă din dorința, comună cu a părinților săi spirituali, de a înțelege ceva din nesfârșitul microuniversului uman. Artistul e inclinat să pună semnul egalității între înțelegere și copilărească incredință, la orizont, cerul se unește cu pământul. Omul de știință - nu, deși e conștient că, în timp, descoperirea lui va fi - fatal - depășită, ba poate chiar infirmată. Perseverența lui vine din dorința de a face mai mulți pași în direcții care incită interesul contemporanilor, ajungând, prin cercetările sale, la un punct care nu mai seamănă deloc cu punctul de la care a pornit. Asta fascinează și determină continuarea călătoriei; în cazul oaspetelui nostru - în universul creierului omenesc.

Discuțiile se coagulează în jurul Centenarului Sebastian. Jean Askenasy se dovedește un observator atent al vieții culturale românești din Israel. Are cuvinte de sinceră apreciere pentru edițiile speciale ale R.E., dedicate Centenarului, pentru simpozionul organizat de Institutul Cultural Român din Tel Aviv, unde au participat și „cărțurari remarcabili din România”. Are observații de adâncime despre meandrele sensibilității unui spirit umanist cum a fost Sebastian, pentru care libertatea de gândire era zbatere a întregii ființe. Ele vin, poate, din condiția existențială a israelianului, pentru care înclăștarea între fundamentalism și anti-fundamentalism nu este o problemă de dezbateră la seminarii, ci viață însăși. Profesorul crede că visul arată ora exactă interioară a ființei umane. Visul, la propriu - conduce un institut israelian de cercetări în problemele somnului - și la figurat. În acest din urmă caz, nu se mai referă la visul din somn, ci la visul pe trezie al cercetătorului; visul din nopțile pierdute în bătălii câștigate.

Profesorul Jean Askenasy face parte din generația care a cunoscut războiul, prigoana antievreiască, suferințele pentru convingerile sioniste în anii imediat postbelici și, totuși, aveam în fața noastră un om tânăr. Tânăr prin curiozitatea intelectuală, prin bucuria de a merge la spectacole - chiar în seara aceea avea bilete la un concert de colinde la Sala Palatului - , prin sentimentul perspectivei. Dar, sigur, n-ar fi același om fără echilibrul sufletesc datorit de soția sa, Rita. Să nu-ți asumi poveri mai mari decât poți duce, scrie undeva în Talmud. Profesorul Jean Askenasy nu poartă decât desaga pe care se simte capabil s-o ducă în spate.

IULIA DELEANU

E.U.J.S.

Conducerea Uniunii Europene a Studenților Evrei (E.U.J.S.) a decis ca în plin sezon hibernal să abordeze, în cadrul unui seminar de aproape o săptămână, desfășurat la Belgrad, o temă fierbinte și puternic controversată. De fapt, organizația, care reprezintă tinerii evrei din 34 de țări europene, a reușit în ultimii ani să deschidă „cutii ale Pandorei” care adesea sunt considerate tab-uri ale timpului modern. Sub titlul „Religie și sexualitate”, aproape 100 de tineri, de diferite culte - căci E.U.J.S. nu invită exclusiv evrei la conferințele sale - au analizat felul în care se creează tensiunile în cadrul societății, pericolele fundamentalismului și societăților opresive, limitele de toleranță ale diferitelor societăți în fața comportamentului cetățenilor etc.

Știința de a trata subiectele delicate

Dacă religia este componenta spirituală, esențială, a sinelui, sexualitatea definește latura noastră ancestrală, dar puternic reglementată și catalogată religios și legislativ. Alături de moderatori și conferențieri, din cele mai varii domenii, tinerii au fost invitați să reflecteze asupra unor lucruri greu de exprimat public.

Alexandra Vidanovic, coordonator în reglementarea politicilor de tineret pentru Serbia, i-a împins pe participanți să-și sondeze straturile personalității - pornind de la cele exterioare, percepute de cei din jurul nostru, la cele interioare, pe care uneori ne este teamă să ni le mărturisim. La un cu totul alt nivel al abordării, Joelle Fiss - o tânără care, actualmente, este consilier strategic al Alianței Liberalilor și Democraților din Parlamentul European - a vorbit despre sursele de conflict și reglementările europene în ceea ce privește diversele tipuri de discriminare. Joelle Fiss a fost președinta a E.U.J.S. și purtător de cuvânt al Comisiei pentru politică externă a Parlamentului European.

Comunitatea Evreilor din Serbia

Deși în țara vecină nu mai sunt cu mult peste 3.000 de evrei (dintre care doar aproximativ 200 de tineri), ei au o viață evreiască vibrantă - definită de sinagogă, centru comunitar, muzeu evreiesc, asistență socială, restaurant ritual, club pentru educarea copiilor și tinerilor despre Tora, Israel și limba ebraică. Tinerii evrei din Serbia, care sunt încă marcați evident de tragedia războiului care a zguduit fosta Iugoslavie, sunt o generație care ține să reconcilieze identitatea națională cu cea etno-religioasă. Ei și-au primit oaspeții, din aproape

20 de țări europene, cu ospitalitatea caracteristică regiunii - oferindu-le „o gustare” din specificul local. Capitala sârbă este un oraș care își recapătă, treptat dar sigur, spiritul european și este într-o evoluție evidentă.

Teme de interes

Alexandra Herzog, doctorand în litere a Universității Brandeis din Statele Unite, a prezentat filmul „Yentl”, pe marginea căruia s-a vorbit despre „studiile de gen” (foarte des abordate peste ocean), despre rolul femeii în iudaism, despre felul în care interacționează indivizii la nivel cognitiv în diferite situații. Teologul Bogdan Popescu, din București, a participat la program cu o conferință - ținută împreună cu președinta E.U.J.S., Olga Israel - despre „Activismul de tineret - cum putem să ne remodelăm împreună societățile în care trăim?”. Una dintre conferințele care a suscitat un interes special a fost cea a profesorului și psihologului Zarco Korac, fost vice-prim-ministru al Guvernului Serbiei. Parlamentar și fondator al Uniunii Social Democratice, domnia-sa a abordat în fața participanților teme care nu au avut nimic în comun cu politica. Un subiect generos ca „Dragoste, religie și societate” a oferit prilejul unei dizertații despre instinctele și formele de iubire umană și teoriile psiho-sociologice și antropologice care au marcat ultimul secol în studierea emotivității și sexualității.

Identitatea sexuală și limitele libertății

Participanții - variind de la oameni implicați în organizații religioase (evreiești, creștine și musulmane) la reprezentanți ai ONG-urilor care luptă pentru drepturile minorităților sexuale - au analizat limitele de toleranță ale societății în ceea ce privește identitatea intimă a fiecăruia. Interesantă și inedită a fost, în special pentru cei veniți din țări unde

asemenea lucruri sunt încă tab-uri, povestea personală trăită de un tânăr din Turcia, care a descris disperarea, ura de sine, chiar homofobia celui care a descoperit că are un comportament sexual considerat deviant în cadrul religiei și societății sale. Și realitatea acestor oameni - cu profesii și preocupări din cele mai diverse - este o realitate ce nu poate trece neobservată.

E.U.J.S. - un for democratic

La doi ani, tinerii evrei europeni își aleg noi structuri de conducere. Seminarul de la Belgrad a fost prilejul pentru președinta E.U.J.S., Olga Israel, și pentru directorul executiv, Arielle Herzog, de a-și lua la revedere de la o parte dintre membrii E.U.J.S. - care le-au mulțumit, de multe ori, pentru munca depusă. Cu același prilej, l-au putut cunoaște pe nou alesul președinte, Jonas Karpantschov, care își va începe misiunea la Bruxelles - unde este „cartierul general” al E.U.J.S. - la 1 ianuarie. La aceeași dată, din membru al conducerii E.U.J.S., Andrei Schwartz, din România, va trece în funcția de trezorier al organizației, ales fiind, ca și colegii săi, cu doar câteva luni în urmă, la Roma. De-a lungul timpului, el s-a implicat în implementarea unor programe de tineret în România, în organizarea de evenimente la nivel internațional sub egida E.U.J.S. și în facilitarea accesului cât mai multor tineri evrei din România la conferințele uniunilor mondiale și europene ale studenților evrei.

Programul de la Belgrad nu s-a aflat doar sub egida E.U.J.S., ci și a Consiliului Europei și a Comisiei Europene. Tematica, vastă și abordată în spiritul autenticei democrații, a fost un semn că libertatea de expresie este un bun câștigat pentru toți cei ce trăiesc pe continentul care a cunoscut culmile spiritualității și, totodată, tenebrele crimei.

LUCIANA FRIEDMANN